

Наталія Кордунова

ПСИХОЛОГІЯ

ПРОГРАМА нормативної навчальної дисципліни

галузь знань 01 Освіта

спеціальність 014 середня освіта

освітня програма Біологія; Географія. Економіка; Фізика; Хімія;
Фізичне виховання; Фізична культура і спорт

освітній ступінь Бакалавр

Луцьк – 2017

УДК 159. 9 (073)
ББК 88. Р 30
К – 66

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 4 від 21. 12. 2016 р.)*

Рецензенти:

Хлівна О. М. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Остапйовський О. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Кордунова Н. О.

К – 66 **Психологія:** Програма нормативної навчальної дисципліни /
Наталія Олександрівна Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П.,
2017. – 16 с.

Видання містить матеріали щодо структури програми нормативної навчальної дисципліни «Психологія».

Рекомендовано для студентів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 середня освіта, освітня програма Біологія; Географія. Економіка; Фізика; Хімія; Фізичне виховання; Фізична культура і спорт, освітній рівень Бакалавр денної форми навчання.

УДК 159. 9 (073)
ББК 88. Р 30

© Кордунова Н. О., 2017

© Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки, 2017

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	7
3. Форма підсумкового контролю навчання.....	13
4. Методи та засоби діагностики успішності навчання	13
5. Список джерел	13

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Психологія», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 середня освіта, освітня програма Біологія; Географія. Економіка; Фізика; Хімія; Фізичне виховання; Фізична культура і спорт, освітній рівень Бакалавр.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні закономірності функціонування та розвитку психіки, чинники та механізми засвоєння знань і умінь, закономірності особистісного розвитку дитини як суб'єкта навчальної діяльності, особливості порушень розвитку та прийоми роботи з дефіцитарним розвитком.

Міждисциплінарні зв'язки: даний курс має тісний взаємозв'язок з усіма дисциплінами психологічного циклу, насамперед віковою, педагогічною, спеціальною психологією, психологією особистості, соціальною психологією, експериментальною психологією, психодіагностикою, психофізіологією, геронтопсихологією, диференційною, медичною психологією, та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів.

I розділ. Основи психології.

Складається з таких **змістових модулів:**

1. Психологія як наука. Особистість у соціальному оточенні.
2. Пізнавальна діяльність особистості.

II розділ. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія.

Складається з таких **змістовних модулів:**

- Вікова та педагогічна психологія як практична галузь знань.
- Основи спеціальної психології.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Психологія» є засвоєння особливостей функціонування психіки та поведінки людини. Ознайомлення студентів з віковою мінливістю психіки людини упродовж онтогенезу (філо-, історіо-, соціогенезу), узагальнення знань про дітей з особливими потребами.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Психологія» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;

- розвитку психіки;

- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;

- становлення наукового розуміння психічних явищ;

- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;

- мовної діяльності особистості, завдяки якій людина в своєму суспільно-історичному розвитку досягла грандіозних успіхів у пізнанні та оволодінні силами природи;

- психології пізнавальної діяльності особистості;

- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;

- індивідуально-психологічних особливостей особистості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні

знати:

• предмет і завдання психології;

• методологічні принципи і методи дослідження психіки;

• сутність і специфіку психічного відображення дійсності;

• рівні розвитку і форми прояву психіки;

• зміст, психологічні механізми і умови становлення розвитку свідомості та самосвідомості людини;

• характеристику неусвідомлюваних психічних явищ;

• сутність, структуру та психологічні властивості особистості як системної якості індивіда;

• зміст, основні характеристики та умови розвитку когнітивної, регулятивної афективної сфери особистості;

• індивідуально-типологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності) та можливості впливу на їхній розвиток;

• зміст, структуру, види діяльності та поведінки як психологічних феноменів;

• теоретичні підходи до онтогенезу психіки людини;

• основні закономірності вікових змін психіки людини;

- психологічні особливості новонароджених, немовлят, дітей, підлітків, юнацтва, дорослих та людей літнього віку;
- суть вікових криз особистості та шляхи їхнього подолання;
- центральні психологічні новоутворення кожного вікового періоду;
- специфіку діагностичної та корекційної роботи з особами різного віку, психологічні особливості вікового розвитку;
  - особливості організації навчально-виховного процесу, місце і роль вчителя у ньому;
  - розуміти механізми і закономірності навчального і виховного впливу на особистість.

вміти :

- організовувати дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології;
- застосовувати адекватні методи дослідження психіки;
- проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів;
- пояснювати психологічний зміст та механізми становлення розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ);
- аналізувати психологічний зміст, структуру, психологічні механізми і умови розвитку особистості та окремих її складових;
- застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості.
- працювати з науковою та навчально-методичною літературою;
- розрізняти вікові та індивідуальні особливості психіки;
- надавати практичні рекомендації щодо подолання вікових криз особистості з урахуванням вікових відмінностей психіки;
- добирати психологічні методи та методики дослідження, враховуючи вік досліджуваного.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин (6 кредитів ECTS).

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

РОЗДІЛ І. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Психологія як наука.

Особистість у соціальному оточенні.

Тема 1. Предмет психології: структура, завдання, методи (2 год.)

Психологія, шляхи розвитку. Предмет психології. Головні завдання психології як науки, значення у житті кожної людини. Основні галузі психологічної науки. Основні етапи становлення психології як науки. Класифікація методів психологічного дослідження.

Основні поняття: психологія, психічні явища, психіка, метод, спостереження, експеримент, опитування, тести.

Тема 2. Розвиток психіки і свідомості (2 год.)

Виникнення та розвиток психіки. Розвиток механізмів психічної діяльності. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу. Виникнення та історичний розвиток людської свідомості.

Основні поняття: психіка, подразливість, психічне відображення, чутливість, тропізм, інстинкт, рефлекс, безумовний рефлекс, умовний рефлекс, навичка, інтелектуальна поведінка.

Тема 3. Психологія особистості (2 год.)

Поняття про особистість. Критерії підходу до розуміння та визначення особистості. Людина, індивід, особистість, індивідуальність як грані розуміння особистості. Різноманітність суттєвих ознак особистості як психічного явища.

Вітчизняні вчені про особистість: Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, Л. І. Божович. Структура особистості. Особистісні конструкти, їх зміст. Самосвідомість як усвідомлення „Я”. „Я-образ” та „Я-концепція” як змістовна та динамічна складові особистості. Розвиток і виховання особистості.

Основні поняття: особистість, індивідуальність, індивід, спрямованість, активність, мотив, інтерес, переконання, ідеал, звичка, установка, рівень домагань, самооцінка, фрустрація, рушійні сили розвитку особистості.

Тема 4 Спілкування (2 год.)

Поняття про спілкування. Функції і форми спілкування. Засоби спілкування: мова і мовлення, невербальна комунікація. Види спілкування.

Ефективність спілкування. Стили спілкування. Оволодіння навичками спілкування. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Спілкування як міжособистісне розуміння. Специфіка спілкування. Соціальна функція спілкування. Потреба у спілкуванні. Психологічна культура ділового спілкування. Прийоми швидкого налагодження контакту з партнером.

Основні поняття: спілкування, комунікація, інформація, вербальне спілкування, комунікативна функція спілкування, інтерактивна функція спілкування, рефлексія, перцептивна функція спілкування, інтерпретація, стереотипізація, міжособистісне спілкування, особистісно-групове спілкування, міжгрупове спілкування, опосередковане спілкування, безпосереднє спілкування, довготривале спілкування, завершене спілкування, незавершене спілкування.

Тема 5 Психологічні основи діяльності людини (2 год.)

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Психологічна структура діяльності. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. Перенесення та інтерференція навичок. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність.

Основні поняття: активність, поведінка, діяльність, мотив, мета, інтеріоризація, екстеріоризація, зворотна аферентація, дія, рух, уміння, навички, вправляння, автоматизація навички, перенесення навички, інтерференція, гра, навчання, праця.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Пізнавальна діяльність особистості.

Тема 1. Відчуття та сприймання(2 год.)

Відчуття. Фізіологічний механізм відчуттів. Види відчуттів. Загальні властивості відчуттів. Сприймання як психічний процес. Фізіологічні основи сприймання. Види сприймань.

Основні поняття: відчуття, аналізатор, рецептор, поріг чутливості, адаптація, сенсibiliзація, синестезія, контрастність, сприймання, аперцепція, предметність, цілісність, константність, ілюзія, вибірковість, осмисленість, сприйняття простору, часу, руху, сприймання людини людиною.

Тема 2. Психологічний аналіз пам'яті людини (2 год.)

Пам'ять. Фізіологічні механізми пам'яті. Види та процеси пам'яті. Умови успішного запам'ятовування. Індивідуальні відмінності пам'яті людини.

Основні поняття: пам'ять, мнемічна діяльність, рухова, образна, емоційна, словесно-логічна пам'ять, мимовільна, довільна пам'ять, короткочасна, довгочасна пам'ять, запам'ятовування, збереження, впізнання, відтворення, забування, смислова і механічна пам'ять людини.

Тема 3. Мислення та уява (4 год.)

Поняття про мислення. Основні процеси розумових дій. Форми мислення. Класифікація видів мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про уяву. Функції уяви. Види уяви. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Індивідуальні особливості уяви людини.

Основні поняття: мислення, логічне мислення, інтуїтивне мислення, продуктивне мислення, міркування, розуміння, розумові операції, наочно-дієве, наочно-образне, словесно-логічне мислення, глибина, широта, гнучкість, критичність мислення, проблемна ситуація, інтуїція. Уява, творча уява, відтворююча, мимовільна, довільна уява, аглютинація, гіперболізація, типізація, аналогія, мрія, антиципація.

Тема 4. Увага та емоційно-вольові процеси (2 год.)

Поняття про увагу. Природа уваги. Види уваги. Характерні особливості уваги. Уважність як властивість особистості. Поняття про почуття та емоції. Види почуттів. Основні емоційні стани. Індивідуальні емоційні прояви.

Основні поняття: увага, домінанта, обсяг уваги, розподіл, зосередженість, стійкість, коливання, переключення, концентрація уваги, довільна, мимовільна, після- довільна увага. Емоції, почуття, ейфорія, амбівалентність, афект, настрій, стрес, пристрасть, депресія, фрустрація, тривога, стенічні, астенічні почуття, естетичні, моральні, інтелектуальні почуття.

Тема 5. Індивідуально - типологічні особливості людини (2 год.)

Вчення про темперамент. Фізіологічне обґрунтування теорії темпераменту І. П. Павлова. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Комплекс сталих психічних властивостей людини. Рис характеру у типових ситуаціях. Структура характеру. Зміст характеру. Спрямованість у структурі характеру особистості.

Основні поняття: темперамент, пластичність, екстраверсія-інтроверсія. Характер, акцентуації рис характеру, інтровертний, екстравертний, некерований, сенситивний, демонстраційний типи характеру.

РОЗДІЛ II ВІКОВА, ПЕДАГОГІЧНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Загальні питання вікової та педагогічної психології

Тема 1. Вікова психологія як практична галузь знань (2 год.)

Місце вікової психології в системі психологічних знань. Зв'язок вікової психології з загальною, експериментальною, диференційною, генезисною, порівняльною, педагогічною, медичною, соціальною психологією, психологією аномального розвитку, психологією спорту, творчості, особистості, релігій, психолінгвістикою та психодіагностикою.

Об'єкт вікової психології, його специфіка. Предмет вікової психології. Поняття про вік: біологічний, соціальний, психологічний. Структура і динаміка віку.

Основні поняття: вікова психологія, психічний та особистісний розвиток, психіка, особистість, генотип.

Тема 2. Вікова періодизація життєвого шляху людини (2 год.)

Підходи до вікової періодизації психічного розвитку людини: процесуальний і критеріальний.

Періодизація на основі суттєвих особливостей процесу розвитку (Л. Виготський).

Періодизація за зовнішніми критеріями (Ст. Холл, В. Штерн, Р. Заззо, П. Блонський). Періодизація за внутрішніми критеріями: одним (Ж. Піаже, З. Фройд, Е. Еріксон), двома (О. Леонтьєв, С. Рубінштейн), трьома (Л. Фрідман, І. Кулагіна). Стадії когнітивного розвитку (Ж. Піаже), психосексуального (З. Фройд), психосоціального (Е. Еріксон). Періодизація за зовнішніми та внутрішніми критеріями (Л. Хоффман та ін., Г. Крайг).

Основні поняття: розвиток, пренатальний розвиток, ситуація дозрівання.

Тема 3. Онтогенез психіки людини: основні поняття (2 год.)

Ключові питання онтогенезу психіки людини. Умови психічного розвитку: внутрішні та зовнішні. Чинники психічного розвитку: біологічні та соціальні; нормативні вікові, нормативні історичні та ненормативні. Характер психічного розвитку: неперервний та стрибкоподібний. Природа людини як суб'єкта розвитку: людина як організм та людина як механізм.

Теорії онтогенезу психіки людини. Біологічні теорії: рекапітуляції (Е. Геккель, С. Холл), дозрівання (А. Гезелл), етологічна (К. Лоренц, К.

Фріш). Біхевіоральні теорії: оперантного навчання (Б. Скіннер), соціального навчання (Дж. Роттер), соціально-когнітивна (А. Бандура). Когнітивні теорії: генетичної епістемології (Ж. Піаже), інформаційного підходу (Дж. Брунер), культурно-історичного розвитку психіки (Л. Виготський, Д. Ельконін). Психоаналітичні теорії: психосексуальна (З. Фройд), психосоціальна (Е. Еріксон). Гуманістична теорія (А. Маслоу, К. Роджерс). Екологічна теорія (У. Бронфенбреннер).

Показники когнітивної та психосоціальної сфери психічного розвитку (за Г. Крайг). Показники пізнавальної сфери, системи особистих відносин і оволодіння системою практичних та розумових дій (за Г. Люблінською).

Головні тенденції та закономірності онтогенезу психіки людини. Поняття про сензитивні періоди та вікові кризи.

Основні поняття: онтогенез, дозрівання, розумова дія, сенситивний період, криза, вікова криза.

Тема 4. Тема 4. Психологія дитинства (2 год.)

Психічний і особистісний розвиток дитини від народження до вступу в школу. Особливості розвитку в ранньому дитинстві. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці. Загальна характеристика розвитку молодшого школяра. Розвиток самосвідомості, спонукальної та пізнавальної сфери молодшого школяра.

Основні поняття: пренатальний період, психічний розвиток, ранне дитинство, дошкільний вік, самосвідомість, спонукальна сфера, пізнавальна сфера.

Тема 5. Психологія дорослішання (2 год.)

Психологія підлітка. Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність. Новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості у підлітковому віці. Розвиток спонукальної сфери підлітка. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці. Педагогічно занедбані підлітки. Акцентуації в характері підлітків.

Основні поняття: підліток, соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, самосвідомість, педагогічна занедбаність, акцентуації.

Тема 6. Психологія дорослості (2 год.)

Дорослість як етап онтогенезу. Загальна характеристика дорослості. Періодизація психічного розвитку дорослої людини.

Проблема розвитку в дорослому віці. Рання дорослість. Особливості розвитку самосвідомості у ранньому дорослому віці. Особливості спонукальної сфери у ранньому дорослому віці. Становлення суб'єкта життєдіяльності та індивідуальності на етапі ранньої дорослості. Динаміка психофізіологічних функцій у ранньому дорослому віці. Розвиток інтелекту в ранньому дорослому віці. Особливості емоційного розвитку особистості у ранньому дорослому віці. Проблеми зрілого дорослого віку. Особливості розвитку Я - концепції у зрілому дорослому віці. Особливості пізнавальної та емоційної сфери у зрілому дорослому віці.

Основні поняття: дорослість, рання юність, пізня юність, Я-концепція, періодизація психічного розвитку.

Змістовний модуль II. Психологія педагогічної діяльності

Тема 7. Теоретичні основи навчання та виховання (2год.)

Навчальна діяльність - специфічний вид діяльності. Поняття навчальної діяльності, учіння, засвоєння, наuczіння. Предмет навчальної діяльності. Поняття навчальної діяльності в працях Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова. Навчання як система. Навчання як процес. Навчання як результат.

Мета виховання. Залежність мети виховання від стану та перспектив розвитку суспільства. Засоби і методи виховання як засіб психологічного впливу на особистість та поведінку дитини. Класифікація методів виховання: прямі й непрямі, свідомі й несвідомі, емоційні і поведінкові. Необхідність комплексного використання засобів виховання. Значення способів психотерапевтичного впливу, його види і можливості.

Основні поняття: діяльність, наuczіння, учіння, навчання, мотиви, засвоєння, навичка, поняття.

Тема 8. Педагогічна діяльність: характеристика, зміст (2год.)

Загальна характеристика педагогічної діяльності. Основні функції педагогічної діяльності. Стиль педагогічної діяльності, його характеристика. Види педагогічної діяльності.

Педагогічна професія. Важливість соціальної ролі вчителя. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності, як суспільний суб'єкт, носій суспільних знань і цінностей. Місце педагогічної професії серед інших професій. Професійна характеристика вчителя за Дж. Холландом.

Основні поняття: цінності, здібності, педагогічна діяльність, педагогічна професія.

Тема 9. Теоретичні основи спеціальної психології (2 год.)

Предмет і завдання спеціальної психології. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини. Діагностика відхилень у психофізичного розвитку та його моніторинг.

Основні поняття: спеціальна психологія, психофізичний розвиток, норми і аномалії, девіантна поведінка, деліквентна поведінка, дисгармонійний дизонтогенез, соціальна реабілітація.

Тема 10. Психологічні особливості навчання і виховання дітей з дефіцитарним психічним розвитком (2 год.)

Особливості розвитку, навчання та виховання особистості при глибоких порушеннях слуху, зору, порушеннях інтелекту, ЗПР, відхиленнях емоційно-вольової сфери та соціальної поведінки. Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при вадах мовлення.

Основні поняття: затримка психічного розвитку, олігофренія, синдром гіперактивності.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форма контролю – екзамен.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання:

- поточне тестування та опитування;
- оцінювання виконання практичних робіт;
- екзамен.

5. Список джерел

1. Волошина В. В. Загальна психологія: практикум: навч. посібник / Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.
2. Выготский Л. С. Психология / Выготский Л. С. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2000. – 1008 с.

3. Гамезо М. В. Атлас по психологии / Гамезо М. В., Домашенко И. А. – М. : Просвещение, 1998. – 272 с.
4. Гошовська Д. Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу [навч. метод. посіб] / Дарія Тарасівна Гошовська. - Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 220 с.
5. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посібник / Дубравська Д. М. – Львів: Світ, 2001. – 296 с.
6. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
7. Загальна психологія: підручник / За заг. ред. Максименка С. Д. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
8. Загальна психологія : підручник / Скрипченко О. В., Долинська Л. В. , Огороднійчук З. В. та ін. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
9. Крайг Г. Бокум Д. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум. – 9-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 786 с.
10. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: навч. посібник / Кириленко Т. С. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
11. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник / Максименко С. Д. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 272 с.
12. Миллер С. Психология развития: методы исследования / С. Миллер. – СПб. : Питер, 2002. – 464 с.
13. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество В. Мухина. – 9-е изд. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 456 с.
14. Мэш Э. Детская патопсихология. Нарушения психики ребенка [Текст] / Э. Мэш, Д. Вольф. – СПб: Питер, 2003. – 432 с.
15. Мамайчук И. И. Психология дизотогенеза [Текст] / И. И. Мамайчук. – СПб: Питер, 2000. – С. 34 – 43.
16. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: навчальний посібник / М'ясоїд П. А. – К. : Вища школа, 2001. – 487 с.
17. Немов Р. С. Психология: Словарь-справочник: В 2-х ч. Ч.1 / Немов Р. С. – М. : Владос-ПРЕСС, 2003. – 304 с.
18. Основи психології : навч. посібник / Веракіс А. І., Завалевський Ю. І. , Левківський К. М. – Х. – К., 2005. – 416 с.
19. Основи психології: підручник / За заг. ред. Киричука О. В., Роменця В. А. – К. : Либідь, 2002. – 632 с.

20. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / За ред. Пашукової Т. І. – К. : Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 204 с.
21. Психологія: підручник / За ред. Трофімова Ю. Л. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.
22. Русинка І. І. Психологія : навч. посібник. / Русинка І. І. – К. : Знання, 2007. – 367 с.
23. Скрипченко О. В. Загальна психологія: підручник / Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
24. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / Под ред. А. А. Реана. – СПб. : «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. – 416 с.
25. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. П. Василенко 2-е вид. – К., Академвидав, 2009. - 382 с.
26. Синьова Є. П. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору [Текст] / Є. П. Синьова. – К. : Либідь, 2008. – 289 с.
27. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія: навч. посібник / Цигульська Т. Ф. – К. : Наукова думка, 2000. – 192 с.
28. Цимбалюк І. М. Психологія / Цимбалюк І. М. – К. : Професіонал, 2004. – 214 с.

Інтернет-ресурси з психології

- www.psi.webzone.ru – психологічний словник
- www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України
- www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури
- www.ncuxo.org.ua – електронна енциклопедія психології
- www.osvita.org.ua – освітній сайт
- www.allbest.ru/union – союз освітніх сайтів
- <http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека
- <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)
- www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України
- www.lib.com.ua - електронна бібліотека
- www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського

Навчально-методичне видання

Наталія Олександрівна Кордунова

ПСИХОЛОГІЯ

Програма
нормативної навчальної дисципліни

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 03. 02. 2017. Формат 60 x 84 ¹/₁₆
Ум. друк. арк. 1,25. Зам. № 247. Тираж 100
Папір офісний. Гарнітура Times. Друк офсетний.
Друк ПП Іванюк В. П. 43021 м. Луцьк, вул. Вінниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн №31 від 04. 02. 2004 р.